

A honvéd



Kiadja:
A m. kir. beszercebányai 16. honvéd
gyalogezred történelmi osztálya.

Megjelenik
minden hó 1-én és 15-én.

A lap jövedelme az ezred hadi özvegy
és árva alapját gyarapítja.

A Károly csapatkereszteket

kiosztották közöttünk. *Juhász* alezredes, szeretett ezredparancsnokunk gyönyörű s a lelket mélyen megható beszéd kíséretében méltatta a Károly csapatkereszt jelentőségét. Igaza van, mikor azt mondja: azért a legszebb kitüntetés a kereszt, mivel mutatja, hogy „szembe néztetek az ellenséggel s a halált osztogató puskacsővel. Itt vagytok, hol csupasz mellett kell a veszedelmekkel megbirkóznotok . . .”

Eszünkbe tódulnak a nehéz háborús évek halálhozó napjai, s most a kereszttel a mellen, megkülönböztetve érezzük magunkat. A Károly csapatkereszt tiszteletet és megbecsülést fog hozni viselőjének s örök büszkesége lesz e háborús kitüntetés az utóóknál.

S a „porban játszó késői unokák” is eszmélni fognak, mi volt valamikor, amikor háború volt, ágyu bömbölt; s az elképzelt porban, füstben, meg fog jelenni lelki szemek előtt az ő hős nagyapjuk, amint ezer veszedelmeken rohan előre: dicsőségteljesen.

A 12-ik isonzói csata

dübörögve indult meg. Nem úgy mint azt az olaszok gondolták, nem a régi recept szerint, hanem, ahogy ami hadvezetőségünk állapította meg.

Az embert furcsa érzések fogják el. Két és fél esztendei szakadatlan hősi védelem után, —

amit csak a tiroli offenziva szakított meg — megmozdultak ami hadseregünk bakancstalpjai, hogy erejüknek erejével birkózzanak meg a karszti sziklával, véres nyomokat hagyva az esőtől vert köveken.

A magyar katona, mint mindenütt, itt is dicsőségteljesen veszi ki részét a harcból. Tudjuk jól, hogy a legnehezebb pontokon állja a tüzet, s meg minden akadályokon keresztül, ha úgy kívánják. A legendás hírű *honvéd*, mely a védelemben kitarító, támadásnál elszánt, rohamnál fergetegként rugaszkodik előre, itt is megmutatja erejének legjavát, itt is babérleveleket gyűjt heradhatalan dicsőségkoszorújához — nem egyet.

Az Isonzo-csata áll, ezer és ezer ágyútorok szól, csatazaj viszhangzik a kopasz sziklákön s mi lelkesült szemmel nézzük a titáni küzdelmet.

Mi itt a román fronton teljes szívvvel és lélekkel érzünk egyet az Isonzónál harcoló honvéd bajtársainkkal: együtt vagyunk velük a küzdelemben, együtt a győzelmi mámorban.

Ma este

Mindenszentek napján árkaik megett sötétlő temetőink felé száll gondolatunk. Nehéz küzdelmek, szenvedések árán kerültek bajtársaink az örök nyugalomba. Ma este százszorosan figyelmeztetnek bennünket a halottak, hogy gondoljunk általuk otthonmaradottjaikra. S mi ma este szent esküvel fogadjuk, hogy sohasem fogunk megfeledkezni róluk, hanem szeretettel karoljuk fel a

halottak ügyét, mely elevenen markol be lelkünkbe. A halottak ügye: a szeretet ügye; tisztet a hősi halált haltak iránt, szeretet az élők iránt, kiket a holtak itt hagytak. Az árváknak és özvegyeknek könnyeit igyekezzünk felszárítani, a rongyos ruhácskákat megfoltozni, a didergő lábakat megmelegíteni. A halottak örökké élnek és számon fogják kérni tőlünk, hogy mit cselekedtünk övéikért.

Károly-csapatkeresztek kiosztása a fronton.

1917. október 21-én ünnepet ült ezredünk. Borongós őszi napon, zimankós, szeles időben lelküknek tüzetől, rajongó királyi hazaszeretetüknek melegétől áthatva és hevítve, ünnepelték katonáink azt az eseményt, hogy legfőbb Hadurunk fenkölt elhatározásából mellükre tűzhetők a legegyszerűbb s mégis a legszebb kitüntetést: a Károly-csapatkeresztet. Azt a hadiérmet, melyet a királyi elismerés azoknak juttatott, akik a háború dicsőséges és veszedelmes hadjárataiban a fronton küzdve vettek részt.

Ezredparancsnokságunk gondoskodott arról, hogy



1917. október 21-ike, amikor a Károly-csapatkeresztek kiosztattak — ünneppé legyen. Hogy a gyorsan elröppenő percek a vészteljes harcok idejében is mély nyomot ássanak az emlékezés számára katonáink, honvédek lelkében.

A nap ünnepélyes eseményéről a következőkben számolhatunk be:

Délelőtt 9 órakereszteléshez gyülekeztek össze a csapatok: a vonalból a szent miséhez vezényelt küldöttségek s teljes létszámban a műszaki század, vadász-különítmény és a vonatcsapatok tisztikara és legénysége.

A kivonult csapatok felett *Niedermann* Béla százados parancsnokolt és *Taub* Mátyás hadnagy volt az ezredünnepelelynek lelkes rendezője.

Az istentisztelelet megkezdése előtt megjelent a kivonult csapatok előtt *Juhász* László alezredes, ezredparancsnok s *Niedermann* Béla százados jelentését fogadta.

A szent misét *Teplán* Gergely táborigazgató celebrálta s utána szent beszédet mondott. Ennek elhangzása után *Juhász* László alezredes lépett a kivonult csapatok elé s lelkes szavakkal méltatta a Károly-csapatkeresztenek, mint kitüntetésnek a jelentőségét, melyel szeretett Királyunk, mint diadalmas hadvezér a tiszték és legénység közül teljesen egyformán azokat óhajta kitüntetni, akik szembenéztek az ellenségnek halált osztogató fegyvereivel.

A beszéd elhangzása után, mely szemmel láthatólag mély benyomást gyakorolt honvédekinkre, háromszo-

Őszi nap.

Pesti kávéház. Tornácán gyűrött, kopott táborigazgató ruhájú, szeges bakancsos fiatal hadnagy ül. Messzire leri róla a szabadságos katona. Előtte egy csomó képeslap, teleírva, megcímezve. Lázasan, gyorsan írja tele egyiket a másik után. Szeretné bekiáltani a világba, hogy végre, hosszú kínos várakozás után hazajött ő is s a két hét, úgy érzi, örökké fog tartani.

Végre elkészült valamennyivel. Lassan, vontatottan emelte fel fejét, balkezeivel belemarkolt hozontos hajába, végigszántott ujjával összekuszált fürtjei között, jobbjával a füle mögé dugta fekete penkala-ceruzáját, rágyújtott egy cigarettára s bámult kifelé, álmos, fáradt szemekkel, összegyűrűt, sápadt arccal a kávéház árnyas terraszáról a zúgó, poros Semmibe: az őszi napfény bacillusos, fehéren fénylő levegőjében úszó, hullámzó pesti utcára. Mint a mellbeteg a fenyőerdők hasítóan éles ózonját, úgy szítja — nyelte kinos-kéjes élvezettel a füstös, poros, női parfümök től illatos pesti levegőt, mint valaha régen, amikor még otthon volt a nagy átélések, kinos-keserves álmok lakóhelyén.

Villamosok csilingeltek, autók túlkölte, rikkancsok kiabáltak, emberek rohantak előtte ide-oda, ő meg csak bámult, bámult bele az utca örvénylő forgatagába.

A megállónál egy fiatal, 17—18 éves leány állt. A szél, mely a Rákóczi-út felől jött, fújta, libegtette könnyű, áttetsző granadin ruháját, körülnyaldosta meztelen, izmos, inas karjait, barnára sült, hosszúkás-sovány arcát, el-elkapva egy hajfürtöt, mely kékszalagos szalmakalapja alól kiszabadult. A leány várt. Egymásután jöttek a villamos kocsik, csilingeltek, megállottak, egy pár ember kiszállt belőlük, mások beszálltak, a kocsi újra megtelt, újra csilingelt és újra elindult. Csak a leány kocsija

nem jött. Várt. Szembefordult a széllel, kidüllesztette fejletlen, csöppnyi mellét, nekitartotta határozott, éles vonású barna fejecskéjét s lehunyt szempillákkal ment előre négy-öt lépést, azután megfordult s ugyanannyit ment visszafelé. Aztán újra kezdte. A vékony granadin ruha szorosan simul kerek tagjaihoz. Lassan, szinte erőlködve emelte, tolta előre formás, fehércipős vékony lábait s élvezettel furta egyenes kis orrát a szélbe.

A hadnagy meg ott, a kávéház terraszán csak bámult rá, éhesen kidülledő zavaros szemével, mintegy látomásra. — Végre! A leány felszállt egy villamosra. Fellépett a kocsi lépcsőjére, áttört harisnyáján keresztül-villant a lába fehér bőre, csontjain megfeszültek az inak, kidagadtak az izmok. Megállt az ajtóban, fejét lassan balra fordította, elsimitotta az ólálkodó fürtöt, a kalauz csengetett, a kocsi elindult, a leány pedig, arcán egy pajkos, gunyolódón bájos mosolylyal intett a terraszon ülő katona felé. Fehér fogcsora kivillant piros ajkai közül, a szeme nedvesen csillogott, aztán felnyújtotta izmos, gömbölyű karját s belekapaszkodott a fogantyuba, miközben még egyet vágott szemével a hadnagy felé s lassan ingatta magát előre-hátra a tovahaladó kocsin.

A katona otthagytott poharat, fizetőt, irást, mindent, kirohant, felugrott a következő kocsi s rohant a leány után. A két kocsi csilingelt, zakatolt. Kergették egymást. Elöl lobogtatta a szél a leány ruháját, amint ott állt az ajtóban, a lépcső mellett. A hadnagy azt hitte, mindjárt elérí. Most megfordult a leány, ránézett nevetve üldözőjére, még egyszer intett feléje gunyosan, kihívón, aztán elkanyarodott a villanyossal balra, valahová a Józsefváros felé. A hadnagy pedig rohant tovább vakon, neki a Dunának. A kocsija 19-es volt — Budára vitte . . .

ros éljent kiálltattak a Királyra és a Királyné Öfelségeikre. Majd előlépett Niedermann Béla százados s ezzel, a megértést szívtől-szivig egyenes uton kereső beszéddel fordult Juhász alezredeshez:

Nagyságos Alezredes Úr!

A kivonult csapatok nevében felkérem Alezredes Urat, méltóztassék megengedni, hogy mielőtt mi ezen kitüntetésben részesülnénk, azt Alezredes urnak mellére feltűzhessük!

Ezen kitüntetés — melyet Ő Felsőge egyedül az ezreden belül a harc vonalban, tehát kizárólag el- lentséges behatás alatt teljesített szolgálatok elismerésé- képp rendszeresített — szimbolizálja azon dicsőségteljes nehéz napokat, melyeket Alezredes úr ezredével jóbán-rosszban végigküzdött. Ha azonban a jövőben, a békés visszaemlékezés csöndes óráiban tekintete e kitüntetésre esik, kérjük, találja fel benne ezredének a nehéz napokban kiforrott törhetetlen hűségének, ragaszkodásának és szeretetének szimboliz- máját is!

Miként e hosszú háború alatt elől járt a mi ezredparancsnokunk veszélyt és fáradságot nem ismerve a vitéségben, kitartásban, fenkölt gondolkodásban és odaadó fáradságos munkában, — azonképen illesse őt elsőként felsőge királyunk kitüntetését!

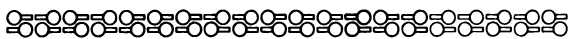
Juhász alezredes megköszönte ezt a meleg, bajtársi figyelmet s megengedte, hogy ezredének legény- sége előtt Niedermann Béla százados a Károly-csapat- keresztet mellére tűzze.

A tiszteket Juhász alezredes dekorálta, a legény- ségnek pedig a századparancsnokok tűzték fel a kitüntető keresztet.

Ami ezután következett, ez a magyar lelkesedés- hez, szeretetteljes ünnepélyeskedéshez méltó befejezés volt. Nagy áldomás.

Oh mert hosszú három év után méltán örvendez- hetünk azon, hogy az ellenünk támadt emberáradat el nem söpört. S mert olyan jó, meghatóan szép lesz egyszer, csöndes, békés időkben visszaemlékeznünk erre a meghitt, ezred-ünnepre:

1917. október 21-re.



Összel.

*Itt van az ős, hull a fáról a levél,
Dalos madár dél felé száll, helyt cserél.
Virágnak is elfonnyadt a legszebbje:
Lepkét hívó csalogató levele,
Árnyat adó levele.*

*Az én élttem is ős felé vett utat, —
Arcom sárgul, már életre se mutat.
Vérzik sebem, mely ott fakadt más tájon,
Valahol ott, a tiroli határon
A tiroli határon.*

Javas Pál.

Észak-indiai katona-törzsek.*

Azokról az indiai csapatokról akarok szólni, akik a francia fronton küzdöttek az angolok soraiban. — Ferde világitásban jutott el híruk hozzánk, — hamis szemüvegen keresztül látta meg őket a magyar közön- ség. Egy-két banális jelzével elintézték dolgukat, — ázsiai — hordák, — lenézett angol szolgák.

Pedig nem így van. — A szíkek, gurkák és a soraikban harcoló magarok** nagy történelmi multtal di- csekvő népek, akik megtartották őseik jó szokását, — katonáskodnak. Ez a foglalkozásuk, mesterségük. Mikor a népvándorlás hulláma végigsöpörte Ázsiát, Európát, — kialakult az avarok, hunok, bolgárok, magyarok népsé- ge, akiknek egyes ágai lekerültek Észak-India síkjaira, a taksák, géták, játok, dsátok népe. Ezek a későbbi szittyákkal, fehér hunokkal hatalmas birodalmat alkottak.

Az egykori fénynek csak a hírneve maradt fen. Régi dicsőségüket a történelem emlegeti és a rádspu- tárdok.

A szíkek, kaggarok, tográk, a késő utódok föld- művelők, „búhd paraszti” osztály. — Másik része kato- náskodik, a nemesség szintén angol szolgálataba állott. — Elnéztem az észak-indiai régi kúriákat. Minden jó és rossz oldalával eszembe juttatta Pató Pál ur sorát. Nagy ősi pipa, (ez a fő) gögös büszkeség, adósság, el- hanyagolt udvarház, parlag földek, rozsdás fringia, va- dászat, nagy duhajkodások jellemzik. Egy-egy lakodalom hetekig tart. — Ha reggel felkél a nemzetes nagy úr, ágyulövés hirdeti. — A többi része a napnak avval telik el, hogy fogadja a szolgák hajlongását, — katonai tisztelgéseket. — Ősi kard a kézben, a hegedős, csa- ládi genealógiát vezető bárd a háta megett, — és az örökös, — szórakoztató pipa. — Azután jön csak a többi prózai dolog.

A szíkek elsőrendű katona anyag. — Sectájuk a hindu és a muszalmán vallások sajátos keveréke. — Bort isznak, disznóhúst esznek, — a katonáskodást — előírja vallásuk, — azért szent kötelességnek tartják. — Szent könyvük, a „Grant” megjósolta az angol uralmat, — szerintük az angol uralom jogos.

A szik katona többnyire magas, daliás férfi. — Bizonyos faji büszkeség jellemzi. Adott szavához hű, — szeret verekedni, a könnyelműségig jószívű, vendégsze- rető. — Katonai tudásuk közismert. Hazájuk a Pándsáb vidéke és a radspu- ti tar.

A gurkák és a közöttük élő magarok nepáli tör- zsek, — ősidők óta katonáskodnak. — Az angolok fi- nom érzékkel megbecsülték jó tulajdonaikat. — Meg- hagyták nemzeti fegyverüket, a kardácsát és dupla zsol- dot húznak. Az indiai győzelmek hosszú sorozata az ő nevékhöz fűződik.

A gurka és magar mongol típusnak vehető. — Kicsiny termetű, élénk szemű a gurka katona, eszes, intelligens, szavatartó.

* * *

A szíkeket, gurkákat, magarokat kivitték a nyu- gati frontra. — Csodákat vártak tőlük, — legalább is azt, — hogy bevonulnak Berlinbe. — A középkorba illő személyes bátorságuk megtörött a németek sorain. — Tulajdonképen az ázsiai faj vallott kudarcot az eu-

* Irta: Tóth Jenő önk. szakaszvezető.

** A magyar szó hasonlósága ne adjon fegyvert a tulzók kezébe.

rópai, modern tudással szemben. — Hozzájárult a klíma mostohaasága. — Elkerülve Észak-Indiából, nem állották meg helyüket.

Nem hagyhattam szó nélkül ezen dolgokat, — mert a szíkek, gurkák közelebről érintenek bennünket. Nem értik meg őket teljesen Indiában sem, — ahogy nem értenek meg minket Európában. — Keveset tudunk róluk, — mi sem számítunk sokat az árják mil-liói között. — A turáni gondolat tartja őket össze, — ahogy előttünk is cél gyanánt lebeg bús magyarok Hunnia országa.

2 éves a 310-ik honv. gy. ezred.

Harcok között írva harcokról, kaptuk e sorokat a 310. honvéd gyalog ezred történetéről. Kusza irások, nevek, dátumok. Egy dicsőségteljes utnak a leírása. Közöljük azért, mert nagyon sok jó ezredbeli bajtársunk utja vezet az ezreddel. Így részben a mi történelmünk is a 310-esek története.

A magyar földet, hol — még mi vagyunk otthon, — fenyegette az orosz gőzhenger. A Kárpátokban egy maroknyi magyar csapat verődött össze az ország minden részéből, hogy megvédje hazáját: a magyar földet.

Ez a kis csapat aztán folyton bővült, kapta az összes ezredektől a pótlást s mint *Riffl* kombinált ezred ment dicsőségesen előre *Lavočzne*, *Tatarowka*, *Bolechow*, *Podbezec*, *Lietow*, *Halič*, *Tustán* stb. polyák falun keresztül, hogy az orosz hadsereget felrázza rózsás álmodozásából s minél messzebb zavarja a magyar földtől.

Ekkor jött az ezredhez *Zachar Pál* őrnagy is. S az ezred ment folyton előre a dicsőség útján.

1915. auguszt. 28-án megcsinálja a híres áttörést *Arsownál* a *Zlota-Lipán* s már szept. 8-án a *Strypánál* áll, *Sosnownál* a hídfőt tartja. Ide jön meg Öfelsége legfelsőbb parancsa, hogy ezentúl *Riffl* kombinált ezred a 310. h. gy. e. nevet viselje.

Az ezred *Sosnownál* állott, midőn a 16. honv. gy. ezredtől *Dr. Friedmann* Dezső főhadnagy vezetésével egy század jött, hogy itt is ismerté tegye a 16-os nevet.

... Kevesen vagyunk már 16-osok ... Sok kis sir ... Közöttük *Pintér* Hugó hadnagyé is — hirdeti, hogy itt is jártak 16-osok.

Az ezred 1915. telén és 1916. tavaszán a hídfőt tartja. De igazán tartja. 1915. november 1—5-én az ellenség áttört *Siemikowcén*, már-már veszély fenyegette a hídfőt, de a parancsnok s a hős legényesség szívós ellenállásán meghiusult az ellenség minden erőlködése.

1916. júniusában, midőn a 39. hadosztály veszélyben forgott, a 310. h. gy. e. sietett segítségére s megvívta a *Bobulince*, *kurdwanowka*, *gnilowodi*-i harcokat. Majd a nagy túlerőnek engedve, visszavonul a *Zlota-Lipába* (*Rudinci* *Litwinow*) s ott állítja meg az ellenséget.

Itt a legkitettebb pontra kerül — *Brzezany*-t védeni. Elvérzik *Politurinál* három izben is, de Galicia kulcsát kezéből ki nem adja s utolsó csepp vérig tartja. Innen a *Lysóniára* kerül s nagy áldozatok árán, török és német szövetségeseikkel veri vissza az oroszot.

Folytonos harcok közepette érkezik el 1917. július 1-je, az ezred legdicsőbb napja, legfényesebb haditette, mely szárnyra kapta a 310-es nevet s széthordta az ország minden részébe.

Az orosz támad — előzőleg több napos pergőtűz — s eredmény: áttörtük az orosz frontot! Elindul az ezred, hogy a megszállott területekről végleg kiszorítsa az ellenséget. Egy pár megállás — *Bobulince*, *Pilawa* — az orosz erőfeszítése s az ezred a *Zbruczánál* a határon áll.

Itt áll azóta s itt öröködik az otthoniak álmán s innen védik a hazai földet. Itt ünnepelte meg dicső fennállásának 2 éves évfordulóját.

Ez az ezred, mely háborúban, tűzben született, vérével, dicsőséggel írta be nevét a történelembe — ismertté lett — Ő Felsége legmagasabb dicséretét is kivívta és minden tagja büszkén tekinthet vissza az ezred két éves múltjára, azzal a szent meggyőződéssel és hittel, hogy nem hiába küzdött a magyar — hogy azokból a kis fakeszesztekéből, amelyek a *Kárpátoktól* a *Zbruczig* — az orosz határig — a 310-esek útját jelölik, csak győzelem virága, a magyar hazának dicsősége, a nemzetnek pedig egy jobb korszerű, békességesebb áldása fakadhat!

Repszdarabok.

Bőrös csusza.



Nagyon ráchezett a társaság a tőrös csuszára. Egy század suszter — kinek éppen hátul volt dolga — küldetett ki, hogy a szükséges tőröt beszerezze. Ez meg is történt. Azonban a suszter kényelem szempontjából egy rongyba csavarta bele a tőröt is, meg a vételezett talpbort. A konyhába érve kirakta a tőröt, de hogy-hogy nem, oda keveredett néhány darab borszelet is, ami aztán a tészta alá került. A tészta körül általános vélemény az volt, hogy az ize jó, de valami kellemetlen mellék borszaga van ... Így esett a tőröscsusza lakoma az Úr 1917-ik esztendejében a ...-ik zászlóaljnál.

Önálló töprengés.

Vajjon lesz-e hurcolkodás a fronton a novemberi házbérnegyed alkalmából?

Halkészítés.

Nem volt más dolguk a *vonat* mellett élő hadfiaknak — elmentek halászni. Vállalkozásukat fényes eredmény koronázta: 21 pisztrángot fogtak. A jó vacsora reményében ballagtak haza, hanem otthon kiszült, hogy az elkészítéshez egyikük sem ért. Azon tanakodtak, hogy a halat sütés előtt meg kell-e nyúzni, vagy pedig nem. A többség: a mészárosok egybehangzó véleménye alapján amellett döntött, hogy tényleg meg kell nyúzni. Ugy történt! ... Ajánlják ezen készítési módot a „Szegedi szakácskönyv”-be fölvenni ...

Otthoni állapotok.

- A. — Adj kölcsön kérlek egy kenyérjegyet! ...
- B. — Bocsáss meg, de igazán nem tehetem! ...
- A. — Akkor adj ötven koronát! ...
- B. — Tessék! ... nagyon szívesen ...

Hogyan kell enni a szőlőt?

Nagy dolog történt a vonatonál: valami jó hazai csomagból — lásd seregek Ura! — néhány fűrt szőlő került napvilágra. Az étkezdeből Szalámi Számi valami fontos és sürgős telefonálás miatt elkésett. Mire megérkezett már csak a lehűlt szemek maradtak meg neki. Óriási zavarban volt, hogyan kell azt az etiquette ősi szent szabályai szerint megenni. Ajánlották a kanalat, mások a villát... De mit tesz ő? ... Azon ürüggyel, hogy sok dolga van felkapja a tálat, melynek a fenekén a szőlőszemek szomorkodtak: — és távozik... A kiküldött járórok jelentése alapján megállapították, hogy a szemeket villával rakta a kanálba s úgy ette meg...

Mi illetékes? ..

1915-ben az offenziva alatt az eleségvonat parancsnoka R... papa volt... Ott tartózkodott még Schäffer is, aki oda volt beosztva és Zeemann hadapród zászlótartó. Akkor még a hadapródnak nem járt tisztí vételezés és így szegény Zeemann bizony gyakran éhes maradt, pedig legjobban szerette az összes szervei között a — hasát.

Történt egyszer, hogy a nyugalmasabb órák alatt a tisztí szakácsuk palacsintát csinált — összesen hármat. Gondolni lehet, hogy milyen vékonyak lehettek, ha egy személynek csak egyet szánt a szakács. R... papa haragudott a pocsekölés miatt, de azért kivett egyet. Utána Schäffer, ... míg a maradékra csillogó szemmel Zeemann a legszerelmesebb pillantásokat vetette... De mit tesz Isten? ... illetve R... papa? Még mielőtt a hadapród lőtávolságba küzdötte volna magát előre a palacsintához, az öreg, mint héjja csapott le rá s következő kiáltással emelte magasba a tésztalepedőt:

— Hataprótnak esz nem jár! ..

Palóc bakák.

I.

A legényemről szól a történet. Még augusztusban történt, amikor Galiciában eszeveszetten menekült a muszka győzelmes csapataink előtt, Romániában meg Mackensen nyoma az orosz-román hadakat. Nálunk azonban meglehetősen csend volt, csak az orosz tüzérség adott le néha napján egy lövést, amint a bakák mondani szokták csak azért, hogy „kipuczoválja az ágyú csövét.” — Egy napon azonban a muszkák nagyon hozzáfogtak az ágyuzáshoz. — A bakák fel sem vették az egészet a pompás granátmentes rókalyukakban, melyek egyikében bentkuksolt századotörzsem is — Azonban hosszúra nyúlt már a nóta s végre is megszólal a küldönczöm:

— A fene beléjük, de nagyon küdik a tábori csomagot.

Mire a legényem, vérbeli palóc, foghegyről odaveti:

— No csak hagy kügye, ide mán úgy is utójára küdi!

— Utójára-e? — kérdi hitetlenül küldönczöm, — aztán Vincze bátya honnét tугya olyan akkurátosan?

— No bizony még az is viccz, feleli a legényem olyan hanghordozással, mint aki biztos a dolgában, — hát iszen másér nem lóhet olyan sokat, csak azért, merhogy holnap vissza akar vonányi, oszt ki kell lönyyi minden moniczíót, mer hát nincs lova elég, amin hátra tunná vinni.

II.

Van nékem egy sárga kutyám, hazuról hoztam ki magammal hű barátnak, jópajtásnak, lakótársnak. — Kedves kis állat, ismeri már az alezredes úr is, vigan

ugrál mindenkire és barátságosan dörgölődik a bakákhoz. — A minapában egyik baka gyepféglákat ment vágni ásóval a vállán. — A Bobi mindenütt utána, hangosan ugatva s játékból fel-felugrált a lábaszárára. Egyszer azonban nagy merészségre vetemedett. Apró fogaival belekapaszkodott a baka lábszárvédőjébe. — Persze az ipse megijedt, azt hitte a kis kutya meg akarja harapni s ijedében az ásót lekapva a válláról, az élével a kutya felé sujtott. Szerencsére nem talált, csak az egyik lábát sebezte meg kissé, mire a Bobi éktelen vonítással rohan végig az állás mögött be a fedezékembe. — Kimentem s megkérdem, ki bántotta a kutyát? Jelentkezik a baka hogy ő.

— Miért bántja azt a kis kutyát? — kérdem dühösen.

— Hadnagy úr alássan jelentem, megakart harapni. — Dehogy is akarta, — felelek, — nem bánt az senkit, csak játszik. Azután legalább az ásó másik felével ütött volna rá s nem az éles vasrészével.

Mire a baka butaképpel rávágja:

— De iszen hadnagy úr alássan jelentem, a kutyá se a másik felével akart megharapni! T. Z.

Hőseink.



Ha elmúlnak a harcok, elnémúlnak a fegyverek s ujra megnyugodva békés munkához lát majd ez a most forrongó emberboly, — vajjon eszünkbe jutnak-e azok a hősök, akik az életnek ezt a nagy kálváriáját az első sorokban, elsőknek járták?!

Emlékezni fogunk-e s meddig azokra a nevekre, akiknek viselői, ha sok-sok ezren vannak is, mind-mind megérdemelnék, hogy alakjukat ércszobrokká öntsék, amelyek az önzetlen, nagy hazaszeretetre, nemes és bátor önfeláldozásra tanítanak azt a nemzedéket, amely nem élte át az emberi harcoknak és átalakulásoknak ezt a nagy korszakát, de olvasni és tanulni fog róla?!

Lehet, hogy mire az idők megváltoznak és a mindennapi kenyérért való kemény harc kiuzsorázza az embereket nemesebb érzéseikből, mint minden naponta többször lejátszódott esemény, az ő harcaik is elfelejtődnek. Neveiket a történelem talán nem örökíti meg. De a nógrádi, zólyomi, gómori falvakban talán mégis beszélni fognak róluk: a legendás hőökről. Oh, mert ott sok szónak kell esnie azokról a honvédekről, akik elsőök voltak az elsőök között: igazi vitézek. Az apák, akik egy sorban küzdöttek velük a véres csatákban, sokat fognak beszélni róluk fiaiknak, s a nagyapák még többet mesélnek majd felőlük unokáiknak.

Mi önmagunkat tiszteljük meg azzal, ha lapunk hasábjain emléket emelünk nekik.

Azért nyitottunk meg ezt a rovatot, hogy a névtelenek, a közkatonák, honvédek és altisztek dicsőséges, vitézi tetteit örökítsük meg. S ez első alkalommal arra kérünk mindenkit, hogy abban a törekvésünkben támogassanak minket teljes odaadással s közöljék velünk azokat a hősi tetteket, amelyek legénységí állományba tartozó honvédeink nevéhez fűződnek.

Nógrádmegye a katonákhoz.

Október hó 16-án megtartott rendes közgyűlésén Nógrádmegye törvényhatósági bizottsága az elnökió Nagy Mihály alispán indítványát — mely a harcoló katonákat köszönti s irányukban a hála adóját rója le — egyhanglag és lelkesedéssel fogadta el.

A szép indítványt teljes egészében alább közöljük:

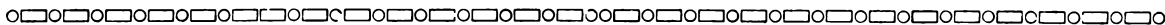
Nógrádvármegye közönsége mai napon tartott közgyűlésén mindenek előtt hős katonáinkat köszönti, akik hazánk és családi tűzhelyeink védelmezésére kint a harctéren vérük és életük feláldozásával hősiesen őrt állanak és a megsemmisítésünkre törő ellenséggel harcolnak.

Midőn lelkesedéstől áthatott üdvözetét küldi a vármegye közönsége, biztosítja fiait, hogy áldozat-

készségtől és hazafias lelkesedéstől áthatott véres harcokban nemcsak féltő gonddal és hálával kíséri, hanem arról is biztosítja, hogy addig is, amig hősiességünk az áldásos béke gyümölcseit elhozza, kötelességtudással erőnként, kitelhető módon segítjük itthon hagyott és támogatásra szoruló családtagjaikat.

Az egész vármegye közönsége ott áll a harcolók háta mögött ama lelkesedéstől áthatott törekvéssel, hogy a véres csatákon magasan lobogó zászlóinkat dicsőség és győzelem koszoruzza és ama biztató reménységgel, hogy az így kiküzdött béke elkövetkeztével hazatérő hőscinket mint a hazaszeretetet és a haza iránti kötelességtudás példaképeit a késő unokák is megbecsüléssel veszik körül.

Az indítványt felolvasták ezredünk legénysége előtt is.



Hősök sírja.

*Van egy kis temető
Tört fák lombja alatt,
Hol már több esztendőn
Nagy hősök alszanak.*

*... Benöttek a sírok
Már azóta régen.
Lehullt a csillagtok,
Nincs többé az égen.*

*Jó, édes szülőtök
Messze van tőletek.
Régi ismerőtök
Sintén hova lettek?*

*Maradtatok árván
Véres csatahalmon,
Véretektől ázván,
Hogy a haza álljon?*

*... Nem, nem ez a való,
Mert az erős haza
Példaképpé váló
Gyermekeit gondozza ...*

*Fejfátok fakereszt
Göröngyös sirdombon.
Ez virágot ereszt,
Az pedig kilombol.*

*Ha suhog a szellő
Hős kriptátok felett,
Imádkozni eljő
Testvéretek helyett.*

*Fejfátokon pihen
A dalos pacsirta,
És tovaszáll innen,
Ha magát kisírta.*

*Tirátok az eső
Könyeket hullaszt majd,
S fejfákról lepergő
Könnyeivel megáll.*

*... És Mindszente napján
Nem lesztek sötétben,
Fényt, világot kapván
A holdtól, oly szépen,*

*Mintha gyertyák zöme
Apátok, anyátok
Kezében eljönne,
Áldást mondva rátok.*

*Az idő vasfoga
Bársonyos mohából
Koszorút fon oda
A hősök korából.*

*Ősszel rátok pereg
A sárguló levél;
Átülel e sereg
S nem lesz hideg a tél.*

*Tavasszal felássza
A régi göröngyöt
A hó olvadt mása
S hoz rá drágább gyöngyöt.*

*A bíbor színű nap
Legelső sugára,
Midőn új erőt kap,
Rásüt a fejfára.*

*És élet virul majd
A megújult helyen;
A fa zöld lombot hajt,
Hogy rajt' béke legyen.*

*... És gondozni fog még
A magyar nép szive,
Mely benne lánggal ég,
Mert szeretet híve.*

*Emléket a hősnek,
Ki megérdemelte,
A haza elsőnek
Lelkében emelte.*

*... És ha majd valaki
Valaha ezután,
El-elhalad olykor
Hősök véres útján:*

*Leveszi kalapját
És felnéz az égbe,
Kéri Isten apját,
Hogy: »Áldás e népre!«*

*Letérdel e fehér
Kis fakereszt mellé,
Imát mond a hősért,
Mert megérdemelé!*

Ráczkay Elemér.



Kitüntetés, előléptetés.

Adatainkat csak a forrás megnevezésével szabad felhasználni.

Tiszti kiténtetés és kinevezés

A 313. honvéd gyalogezred parancsnoksága az el-lenség előtt tanusított vitéz magatartásáért Mayer Béla hadnagyot, Barta Aladár és Babel Andor zászlósokat a 2. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntette ki: Madarassy Ferenc, Angyal Ferenc, Túry Elemér, Jellinek Gyula hadnagyokat és Fábrián Ernő zászlóst a fenti parancsnokság az I. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntette ki. II. osztályú ezüst vitézségi éremmel lettek kiténtetve: Mihalik Gusztáv hadnagy, Turcsányi Jenő hadnagya és Steiner Fülöp zászlós (Besztercebánya). — A 314. sz. honvéd gyalogezred parancsnoksága Halaj János kpvj. hadapródjelölt őrmestert t. zászlóssá nevezte ki. A m. kir. 18/l. hadtápszászlóalj parancsnokság Brichta Béla hadapródjelölt őrmestert t. zászlóssá nevezte ki. A m. kir. 20. honv. gyalogezred parancsnoksága Jablonka Lipót hadapródjelölt őrmestert t. zászlóssá nevezte ki. Pál Ferenc hadapródjelölt őrmester t. zászlóssá lépett elő.

Zászlósok lettek: Perichta Antal, Babel János, Kiss Béla, Pittner Tivadar, Páročy Vendel, Berts János, Zorkóczy Lajos, Lieszkovszky Ferenc, Korpás István, Mitnyakovics József, Buda József, Risa Vilmos, Baltazar Dezső, Varga Ernő, Vall Imre, Csillik István, Mariányi Dezső, Sikur Károly, Béres János, Szöllös János, Horváth Árpád hadapródjelöltek.

Önkéntes jelölt őrmesterré léptek elő: Emődy Sándor, Geller Sándor, Jurascsik Rezső, Stolcz Győző önk. jel. szakaszvezetők.

Karpaszomány viselésére feltételeesen jogosult népfelkelő őrmesterré: Klinckó Gyula karpaszomány viselésére feltételeesen jogosult népfelkelő szakaszvezető.

Önkéntes jelölt szakaszvezetővé: Fábrián János önk. jel. tizedes lépett elő.

Legénységi kiténtetések.

I. osztályú ezüst vitézségi érmet kapott: Anderko József szkv. (Lökös), Rác Vilmos rokkant, Szollár Antal honv. (Felsőszabadi).

II. osztályú ezüst vitézségi éremmel lettek kiténtetve: Szabó Márton honv. (Mátraballa), Dankó Kálmán honv. (Jaszladány), Lupták András honv. (Herencsvölgy), Stilorik János szkv. (Hernádcsány), Cselak Mátyás tizedes (Vörösteplom), Klagyivik István őrv., Fleishacker Imre őrv. (Losonc), Bencsku János honv. (Tiszaróf), Vidhold Pál honv. (Dobronya), Tomasik András őrv. (Sajórede), Tóth István őrv. (Alsóbalog), Sztankovics István tiz. (Balassagyarmat), Balazsik János honv. (Sósliget), Herskovics Sándor honv. (Sztarmárnemeti), Ozsvart Elek honv. (Ecseg), Gilian Mihály honv. (Kisbagon), Chmelkó János honv. (Dobronya), Bodnár József honv. (Henzlófalva), Bucsan István honv. (Osztróluka).

Bronz vitézségi éremmel a következők lettek kiténtetve: Lichi Pál (Szászfalu), Haaris Miklós (Ökörmező), Konopka János (Domszeg), Kántor Ignác, Morhács Pál (Ipolyberence), Szűcs János (Kohárháza),

Volcsko Pál (Murányalja), Szűke Mihály (Nagylóc), Gönci Zsigmond (Sajóverezd), Picskó Mihály (Borcszón), Weisz János (Hosszúvölgy), Kment Kázmér (Nógrádvérőce), Mihó József (Kemse), Mak József (Helpa), Nagy István (Csered), Gajdos István (Hégyel), Réce István (Csillakháza), Hajtmann György (Málnapatak), Ricák Demeter (Lipcse), Babcsány János (Tracsád), Borszok Lajos (Abony), Fingerlész József (Nagyhofflány), Hlebnicán István (Gyetva), Fábry István (Nustya), Dudás Sándor (Ófehértó), Friedmann Dávid (Tiszasalamon) Hank István (Balogpádár), Kurcsik János (Zolyommiklós), Lakatos Ferenc (Sóstrótyán), Nagy József (Egyházzsentmárton), Tóth Sándor (Veszprém), Kulisch János (Garamszeg), Gáspár András (Naprágy), Gyurik András (Klenóc), Iváncsok Ferencz (Murarét), Mackó Mihály (Óóra), Kissimon István (Zsély), Kocsi Ráfael (Borszöröcsök), Knoska Mihály (Bér), Szimcn Mihály (Rástó), Viboch Máté (Végles), Hahn István (Diósjenő), Endresz Géza (Alsóhangony), Rientusz Miklós (Kula), Kaiser Ferenc (Fakert), Czomul Jakab (Mezőpetri), Müller Lajos (Salgótarján), Kertész Gusztáv (Panyidaróc), Szabó Sándor (Tamásváralja), Bencó János (Reslér), Lokös József (Czakó), Valent Albert (Kékkereszt), Valent Pál (Keczege), Laurinec Dezső (Salgótarján), Rostár Imre (Uraj), Rohács Márton (Szászfalu), Vrabély József (Mezőtelke), Dobó Imre (Kemecse), Bodó József (Ebeczk), Dankó József (Fegyvernek), Gut Gábor (Nagykőrű), Kupecz János (Feketebalog), Susa József (Abádszalók), Terem György (Királyfalva), Koca János (Palotás), Ferenc János (Hugyag), Benyó Pál (Kisszaltna) honvédek. Zsolna József (Kósd), Szalay Pál (Jobbágyi) szakaszvezetők. Habi József (Sárkeszi), Reuiter Mihály (Kidéd), Rubec István (Fonó), Jáger István (Lőrinczi), Berta József (Liptógerga) tizedesek. Bódi József (Guszona), Ottó Lajos (Füle), Dobozi András (Kisujszállás), Taucig János (Becske), Novák Demeter (Beregrákos), Poszuk István (Putnok), Spitz Henrik (Nagykároly), Kosztrihány Dénes (Érsekvadkert) örvezetők. Román László e. é. önk. szkv. (Kassaujalu).

Vasérdemkeresztet kaptak az alább feltüntetettek: Kottló György (Jánoshalma), Vincenz József (?), Molnár Antal (Füle), Szalai József (?), István János (Alsókemence), Krutkó Mihály (Káló) Szép György (Bicon), Oberkersner Pál (Bácsbogod), Mészáros Imre (Tiszaszöllös), Mudron János (Kápolna), Tóth János (Rárosmulyád), Szmtni János (Kisócsa), Nyikes József (Mezőkövesd), Szabó Imre (Tiszafüred), Pistyur János (Érsekvadkert), Gábriel Imre (Szecsényke), Germán János (Nógrád), Tolmácsi András (Csécs), Dávidovits Ignác (Gát), Brozman János (Besztercebánya), Szász Gábor (Csíkszentmiklós).

Előléptetések. Kosik Vendel népf. ujonc örvezetővé, Finkelstein Márkus népf. c. örvezetővé, Pogány Béla e. é. önk. e. é. ő. c. örvezetővé, Urbányi Mihály honvéd örvezetővé, Vozary János e. é. önk. c. örvezetővé, Dolacsek Ede József népf. tizedes szakaszvezetővé, Popper Péter népf. örvezetővé, Róka Béla e. é. önk. e. é. önk. c. örvezetővé, Zsiga József tizedes szakaszvezetővé, Horváth Ferenc tizedes c. szakaszvezetővé, Máté Lajos örvezető c. tizedessé, Klobusnicky Aladár örvezető c. tizedessé, Gölner Bruno e. é. önk. c. örvezető c. tizedessé, Seres Barnabás népf. örvezetővé, Hugyecz János e. é. önk. tizedes c. szakaszvezetővé, Groszmann Salamon Eliás örvezető tizedessé, Gömöri Károly II. o. c. I. o. számvivő altiszt I. o. számvivő altisztté, Weisz Miksa népf. tizedes c. szakaszvezetővé, Satkovszky Vilmos,

Szél Kálmán őrv. c. tizedesekké, Szpisák Kálmán népf. ujonc c. őrvezetővé, Gautner János kpvj. őrv. kpvj. tizedessé, Biedermann Mór népf. őrvezetővé léptek elő.

A 313. honv. gyalogezred parancsnoksága Gyicsék János őrmestert és Migyelka Mihály szakaszvezetőt az I. oszt. vitézségi éremmel tüntette ki.

A 16. honv. gyalogezred története a román harctéren.

Írta: *Dr. Máriaassy Lajos* főhadnagy.
(4-ik folytatás).

3. A harcok színterén.

Szept. 19-én a hadosztály elrendelte Alsó-Felső-oroszi, Szentmihály, Kincses, Soropháza, Kakucs 1/—55 éves férfiaiinak kilakoltatását, marha állományának, járó műveinek és terményeinek hátra szállítását. A lakosság többi része egyelőre maradhatott. Megismétlődnek a felvonulás alkalmával látott szívtettőpó jelenetek Kétségbeesett jejeszékélés, a „felszabadító” fajrokonok elleni ádáz düh kitörésekkel, rettenetes átkok kíséretében hagyja ott gazdátlanul a javarészt oláh lakosság tűzhegyét; lassan, vonakodva távozik arról a helyről, amelyhez létének gyökerei látszólag elválaszthatatlan szövisszággal tapadtak s amelynek földje egy munkában eltöltött élet után békésen fogadta volna őket anyáőlébe . . .

Még a nap folyamán állásba ment a saját tüzérség s az ezred teljesen készen várja a támadást. A délután folyamán beérkezik a 282 főből álló menet alakulás (XXIII. a.), amelyből a zászlóaljak egészítik ki századaikat s egyuttal felállítatik a 10-ik század is.

Az ezred ereje a kiutalt védő állás megtartására még így is csekély. Egy légvonalban kb. 7 km. kiterjedésű védőállásban, amely Labul-Scurttól (Alsókőhér és Soropháza közt levő magaslat) Szent-Mihály községen át a Mocsár 616 magaslatához vezet, kb. 1700 puska, 12 géppuska, 2 gyalogsági ágyu képezi a védő sereget.

Az állás előterében a fentemlített községeken kívül délről északnak haladva van a D. Lung, az 599 Magura 654, előtte a 620, azután a Söshely 519, a Görgény völgyben, a Mocsár 616 előtt keletre pedig a Böröktető 588. Az állás megszállása egyelőre gyenge erővel történik, tekintettel az elől levő biztosító osztagokra, a Hettinger csoportnak alsó-Fancsalnál (Görgénylibánfalvától délkeletre) harcban álló századaira és a saját Csorolábi különítményre. A zászlóaljak többi része a műszaki századdal és a segítségül adott munkás osztagokkal az állásokat ezután is erősíti.

A védővonal kiutalt részei nagyon hevenyészettek, több helyen rossz irányban vannak vezetve, kilövési viszonyok nagyjából rosszak, azonkívül sok nem összefüggő rész van, drótkakadály itt ott gyengén telepítve s az előtérben lévő községek falával sűrűn beültetett terepe az ellenséges gyülekezést nagyon megkönnyíti. A talaj különösen a Mocsár 616 meglehetősen kemény. S mégis! A lelkesedéstől hajtott emberi erőfeszítés egy hét alatt valóságos csodát művelt.

Ezalatt a Csorolábi különítmény tábori őrszeit több erős támadás éri.

Az első román halott a 77 és számot viseli a sapkáján. A különítmény dacára a folyton erősödő ellenséges támadásoknak, dacára, hogy minden irányból az átkarolás veszélye fenyegeti, napokig rendületlenül

kitart helyén és biztosítja a főállás háborítatlan kiépítését, a főcsapat nyugodt éjjeleit. Szept. 24-én ez a szívós védelem azonban már áldozatot követel tőlünk is. Hallottunk van. Csakhamar megjelenik az ellenséges tüzérség is s a Hettinger csoport is kénytelen az állandóan fokozódó ellenséges nyomás elől lassan hátrálni. Erre való tekintettel a különítmény egy századra erősítették meg.

Szept. 29-én az ezred a bevonuló 289 fő (XXIII. b) menet alakuláshól felflitja a 10-ik, és az 11 századot s 2000 puskalétszámra erősödve néz az események elő. Minden eshetőségre felkészülendő, ütközetvontatát hegyi felszerelésre (málhas állatok, főzőláda, a mozgókonyhák helyett. Alakítja át, hogy annak idején a magas terepen az élelmezés szállítása és lebonyolítása ne ütközzék nehézségekre. Ugy látszott, hogy a Hargittán való előnyomulás lehetőségével kell számolnunk!

Ezután az események rohamosan követik egymást. A Csorolábi különítmény a fentvázolt célra győnyörtén megfélemler még számos ellenséges támadást ver vissza, amelyek közül különösen a 29-iki rendkívül nehéz volt s amelyet az ellenséges hegyi tüzérsége is támogatott. Egy 77. ezredbeli sebesült román (az első fogoly!) vallomása szerint kb. 700—800 főből (egy zászlóalj) álló ellenséges osztag szenvedett ez alkalommal súlyos veszteségeket!

Ez a legutóbbi támadás, valamint a Hettinger csoport helyzete a hadosztály parancsnokságot különítményünknek 2 századra való megerősítésére, majd még 29-én éjjel erős járőrök visszahagyása mellett a Hágó 958-ra való visszahúzódás elrendelésére készítette. A Hágó a Hargitta utolsó pontja, amely a Maros-völgy felé mintegy átmenetet képez s Szászrégen irányában gyönyörű kilátást nyújt a békés szemlélőnek.

Ugyanakkor a főállás megszállása is elrendeltetett a következőképen:

I. zlj: a Labul-Saurt-Prilorolni északi szegélye. Erő 4 század, 6 géppuska, 2 gyal. ágyu. — II. zlj: Prilorolni északi szegélye Sz. Mihály-Mocsár 616 bezárólag. Erő 4 század, 4 géppuska. — A III. zlj. 2/2 százada 2 géppuskával egyelőre Kakucson tartalék. A műszaki század az állások továbbépítését szakaszokra tagozódva folytatta ugyan, de az ezredparancsnokság rendelkezésére állott harcászati lag

Szeptember 30-án a Hágói különítményünk egy százada D. Lungra vonatott vissza, míg másik százada a 10. honvéd gy. ezred vonala előtti Cotia 631-on át az illetékes zászlóaljához (16-1.) bevonult.

Az ellenséges tüzérség teljes felvonulása is kezdetét vette s d. u. 2 óra 45 perckor (szept. 30.) tüzet ugya a főállásra, mint az elől lévő (D. Lungi és Böröktetői) osztagainkra megnyitotta. Az előtérben fekvő Magura 654-en késő este megjelenik a 17. népfelkelő ezred egyik százada, (a Hettinger csoportból) amely az ellenséges tüzérségi tűz miatt Szt. Mihályra vonul vissza.

Ezredünk II. zászlóalja ezt a rendkívül meredek magaslatot ellenséges tüzérségi, tűzhatás közben még az éj folyamán ideiglenesen megszállotta s a D. Lungi különítménnyel az összeköttetést helyreállította s mintegy fátyolszerűen leplezte a főállás mozgólódásait és mint főőrsvonal az ellenség előnyomulását késleltette.



Történelmi Osztály



Felhívás

elesett hőseink hozzátartozóihoz.

Mint lapunk olvasóközönsége bizonyára tudja, Történelmi Osztályunk elesett hős tiszteink arcképeit megfesteti. Az arcképek elkészítésében szükséges fényképeket külön névre szóló felhívásokkal szoktuk kérni a hozzátartozóktól. Míg azonban egyrészt az elesettek hozzátartozóinak címét itt kikutatni igen sok nehézséggel jár, — sok esetben teljesen kivihetetlen, — másrészt a fényképek beszerzésének ez a módja túl sok időt vesz igénybe s emiatt az arcképek megfestése nem haladhat a kívánt tempóban.

A Történelmi Osztály felkéri tehát ezredünk kötelékében harcolt és hősi halált halt **tiszteink, tisztjelölteink és hadapródjelölteink** hozzátartozóit, hogy elesett kedveseik arcképének megfestéséhez néhány — lehetőleg a legutóbbi időből való — fényképet küldjenek a Történelmi Osztály címére, mely a fényképeket gondosan megőrzi s használat után hibátlanul visszajuttatja a beküldőnek.



Hírek.



Híreink közlését csak a forrás megjelölésével engedhetjük meg

November 1.

Fakó, nyirkoslombú fákról akartok hallani, melyek mintegy fantómoskodva hajolnak meg a ködben, hogy csonka márványoszlopokon, vagy apró fakereszteken régi neveket betűzenek és a gyertyakészítő boltjára gondoltok, a temetőhöz közel egy szürke sarok házra, ahol a kirakatban mézeskalács-szívek nevetnek a komolyabb tekintetű gyertyatársakra. Előveszitek talán az elsárgult leveleket, melyeket régen nem mertetek elolvasni, (esetleg virág vagy hajfűrt is akad közöttük) egész nap finom és megértő mosolygásban húzódik szájakat nedvesedő szemetek alatt, jártok halk lépésekkel szőnyeges

szobákban és az utcán, melynek ma krizantenum illata van. És délután színházba mentek, hogy a „Molnár és gyermeké”-től babonás borzongással induljatok utnak némely késői virágokkal a temetőik felé.

Ha szeretitek egymást, csendesen, bólintva, valamely néma megállapodás szerint, szeretitek, aki előttek megy feketében, mögöttetek és oldalt — szeretitek az élőket, mert a halálra gondoltok megnyugvással. Szeretitek az apró lángokat, amint sötét hantokról felpislognak felétek, arcotokra kuszált vonalak misztikumát árnyékolva és sokáig nézitek a gyertyák múltását és halgatjátok azokat, akik távolabb hangosan éreznek. Hallgatjátok a fekete kendős öreg asszonyt, aki könnyeivel öblíti a szavakat, éneklo hangon életörténetét tördelve egy igen mélyen alvó valakinek, aki fölött hitvány kis gyertyák lobognak és nem felel a síró kérdésekre. És döbbenve csodálkoztok gyenge-ruhás gyermekeken, akik apjuk nevét ejtik s Galiciát emlegetve távol, ismeretlen, de ijesztő fogalomként . . .

Távol, ismeretlen, de ijesztő estékből láttok néma holdsütött kereszteteket vándorolni, névteleneket, egyszerű feliratúakat és mintha a novemberi este hidegebb lenne.

Ezen az estén sokáig gondoltok a kivilágítatlan temetőkre és eszetekbe jut, hogy jobban kellene szeretni az élőket amíg élnek, mert a gyertyák már nem segítenek a halottak hallgatásán.

Oberon.



Példa. Felhívásunkra, — melyben arra kértünk mindenkit, a halottak napján ne világítsák ki az itthoni sírokat, mikor kinn és szerteszejjel a hősök sírjai sötétek, hanem az erre szánt összeget küldjék be az ezredünk özvegy- és árvaalapjára, — a bajtársi szeretetnek nagyon szép megnyilvánításáról adhatunk hírt. Bajtársi szeretetről, mely nemcsak az élőkkel szemben áll fenn, hanem fokozottabban él a harcosok lelkeiben az elesettek támasznélküli hozzátartozói iránt. Az ezredünk tisztikara és legénysége november 2-ikára (halottak napjára) eső hadipótdíjáról lemond az özvegy- és árvaalapnak ajánlja fel. Báresak sokan követnék ezen példát!

A hat gyermekes családapákról szól egy rendelet (f. évi szeptember 18-án kelt 93. sz. R. K.), mely szerint ezek a tűzvonalban nem használhatók fel, hanem a hadrakelt seregnél oly helyen alkalmazandók, hol az ellenséges tűznek nincsenek kitéve. Királyunknak ezen humánus rendeletét most fogantatosítják az ezrednél és pótzászlóaljnál egyaránt. Az ezredhelikeket most küldik a vonatokhoz, a pótzászlóaljnál pedig menetbeosztásukkor ellátják őket kellő igazolványokkal és személyi lapjaikat is ebben az értelemben módosítják.

Eltávozás. Köszler Géza százados 7 napi eltávozást kapott Marosvásárhelyre. Regula Antal hadnagy 7 napi eltávozást kapott szintén Marosvásárhelyre.

Helyettesítés. Köszler Géza százados eltávozása tartamára a Berszánesoport parancsnokságát Hüger Gottfried főhadnagy vette át.

Czeder Gyula zászlóost a jobbágyfalvai tiszti továbbképző tanfolyamra vezényelték.

Megbízás. Spielmann János hadnagyot a 3. század, Gyurkovics Lajos hadnagyot a 12. század, Ivankóvits Jenő hadnagyot az 5. század, Csillik István zászlóost az Ágyus szakasz parancsnokságával bízták meg.

Áthelyezés. *Benkő* Dezső hadnagyot a II. géppuskás századhoz, *Valgon* Dezső hadnagyot a Berszán-csoporthoz, *Perichte* Antal zászlóst a vadászkülönítményhez, *Berts* János zászlóst az 5. századhoz, *Korpás* István zászlóst az 5. századhoz, *Droba* Emil zászlóst a III. zászlóalj rohamszakaszához, *Krausz* János zászlóst az ütközetvonathoz, *Kollár* Ádám őrmestert a III. géppuskás századhoz, *Buda* István őrmestert a 11. századhoz helyezték át.

Arany vitézségi érmesek. Mindazon tiszték és tisztjelöltek, kik az aranyéremmel vannak kitüntetve, csupán hat havi mögöttes országrészben teljesített szolgálat után küldhetők ki a harctérre és csupán menet-alakulásokkal.

Szabadságon vannak: *Dr. Pártos* Sándor, ezredorvos, *Tamaskovics* Dezső főhadnagy gt., *Hacker* Béla, *Valent* András, *Litkey* János, *Achim* Szilviusz, *Balassa* István, *Turcsányi* Jenő, *Simon* József, *Trebulya* György, *Klein* Samu hadnagyok. *Freiwirth* Dezső, *Bende* Imre, *Reinlein* Antal, *Schmidt* János, *Tóth* Géza *Mihály* Gyula, *Gulyás* István, *Herkely* Sándor, *Steiner* Fülöp, *Klein* Imre zászlósok. *Kovács* Zoltán önk. őrmester. *Eberhardt* Pál hadnagy.

Beteg kórházba távoztak: *Ujlaky* László hadnagy, *Rohod* (Szabolcs m.) *Jakubecz* János honv. Érsekvadkert (Nógrád m.) *Csurka* János honv. Szatmárpálfalva (Szatmár m.) *Buble* Kozma honv. Felsőlapúgy (Hunyad m.) *Fekete* Sándor honv. Jászkisér (Szolnok m.) *Oláh* Ádám honv. Klenóc (Gömör m.) *Neizer* Ignác honv. Berczel (Nógrád m.) *Sándor* János honv. Jászkisér (Szolnok m.) *Barát* Lajos honv. Bontrágy (Bereg m.) *Janecek* János szvk. Szinobánya (Nógrád m.) *Czivik* András honv. Nyiradony (Szabolcs m.) *Papp* Zoltán honv. Salgótarján (Nógrád m.) *Laurencsik* László honv. Budapest (Pest m.) *Zemany* Mihály honv. Érsekvadkert (Nógrád m.) *Pácsi* József honv. Nagykamond (Veszprém m.) *Herics* Péter honv. Gányafalva (Máramaros m.) *Kurtyák* László honv. Alsóhidegpatak (Máramaros m.) *Flore* János honv. Nagykikinda (Torontál m.) *Rohács* Márton honv. Szászfalu (Zólyom m.) *Preisler* Károly tizedes Sopron (Sopron m.) *Balogh* Ferenc honv. Temesvár (Temes m.) *Fábrí* István honv. Nyustya (Gömör m.) *Halász* István őrv. Keszeg (Nógrád m.) *Simonda* Miklós tizedes Mácsa (Arad m.) *Boczko* János honv. Kecő (Gömör m.) *Kvietok* Gyula honv. Feketebalog (Zólyom m.) *Bosota* László honv. Repenye (Máramaros m.) *Csrep* János honv. Palós (Zólyom m.) *Bednár* Sándor szakaszvezető Törincs (Nógrád m.) *Dósa* András honv. Losoncz (Nógrád m.) *Garay* János őrv. Tereske (Nógrád m.) *Weisz* Miksa cü. zászlós Kosd (Nógrád m.)

Hősi halált halt: *Lakatos* Ignác őrv. (Rakamaz) és *Appel* Vendel honvéd az 1105. sz. tábori kórházban sérülés következtében.

Sebesülten kórházba távoztak: *Levanszky* Mihály őrv. Feketenyék (Pozsony m.) *Bal* tudósérülés granátszilánktól. *Kazi* Pál honv. Mikszáthfalva (Nógrád m.) *Jobb* vállsérülés granátszilánktól. *Simon* András honv. *Radvány* (Zólyom m.) *Fejsérülés.* *Járosi* János honvéd *Nagybárkány* (Nógrád m.) *Kőszilánk* okozta sérülések a jobb alsó végtag belső felületén. *Berki* Jónás honvéd *Poltár* (Gömör m.) *Jobb* kis uj jött sebe.

Kórházból bevonult: *Mérai* Ferenc honv. az 5. századhoz, *Benyó* Pál honv. a 2. századhoz, *Szlama* János őrzvezető a 9., *Károly* István őrzvezető az 5. századhoz, *Auguszt* Ernő őrmester az 1. századhoz, *Krihacs*

Pál honv. a 11. századhoz, *Racsó* János honv. a vadászkülönítményhez, *Pásztor* János honv. a 11. századhoz, *Fűkő* József honv. a 10. századhoz, *Kacur* István honv. a 8. századhoz, *Podár* Traján honv. a vadászkülönítményhez.

Új tábori postaszám. A m. kir. 16/1. pnf. hadtápszászlóalj parancsnokság új tábori posta száma: „Hadtápposta 120.”

Személyi hírek a pótzászlóaljnál. Egészségügyi intézetből bevonult a pótzászlóaljhoz: *Petrusz* Pál zászlós, *Horseczky* László hadnagy, *Lux* Béla t. zászlós, *Bahóry* Viktor népf. főhadnagy, *Nagy* Árpád t. zászlós, *Szloszjár* Gyula t. hadnagy, *Angyal* Ferenc zászlós. — Egészségügyi szabadságról bevonult: *Mocsáry* József főhadnagy. *Herchl* Pál t. hadnagy, *Dr. Altstock* Miksa hadnagy, *Trautwein* Ottó főhadnagyot beutalták Budapestre, kórházba gyógykezeltetés végett. *Halász* Albin főhadnagyot elvezényelték a 2. hadsereg szállásmesteri osztályához és *Rostár* János hadnagyot az 1. számú szállásmesteri osztályhoz. Az Abauj-Torna vm. mezőgazdasági munkabizottságtól bevonult *Scholtz* László t. hadnagy, a lipői mezőgazdasági munkabizottságtól visszavezenyelték *Petrovics* Gyula t. hadnagyot. A 4. hadseregparancsnokságtól bevonult *Banner* Jenő népf. főhadnagy. *Fricker* Ede tart. hadnagy november 30-ig egészségügyi szabadságot kapott *Taraszovits* Ödön gt. hadnagyot — lapunk munkatársát — a 41. honvéd tábori tarackos ezredhez osztották be. *Stadler* Dezső népf. mérnök főhadnagynak a kerületi parancsnokság november 30-ig egészségügyi szabadságot adott. *Dr. Strömpel* József az 1. honvéd pótzászlóaljtól bevonult. *Szappanos* József századost a honvédelmi miniszterium 8-ik ügyosztályába osztották be. Bevonult a pótzászlóaljhoz *Dr. Löwy* Samu t. főorvos. *Windholz* József hadnagyot fogpótlás végett beutalták Csohány-utcai hadikórházba. *Bogár* Bálint t. zászlóst a ker. parancsnokság a jászberényi 11. honv. pótzászlóaljhoz helyezte át. A ker. parancsnokság távirati rendeletére *Dr. Strömpel* József t. főhadnagy, *Mende* József és *Szomora* Sándor t. hadnagyok a 315. honvéd gyalogezredhez indultak útb. *Klinda* Jenő százados a harctérre útbaindult.

Eljegyzés. *Tury* Emil hadnagy eljegyezte *Perczián* Annuskát Besztercebányáról.

Segélyalapunkra befolyt újabb adományok.

Egy névtelen adománya	K	5.—
<i>Molnár</i> Ferenc <i>Mihály</i>	K	10.—
Altiszti kabaré tiszta jövedelme	K	1299.31
<i>Blüh</i> Géza adománya	K	50.—
Skultty főhadnagy	K	10.—
Paál Gizi	K	3.—
Felülvizsgálato osztalg irodája	K	20.—
<i>Steinhübel</i> hadnagy	K	1.80
<i>Burgstaller</i> Jenő tzd. halottak napjai gyertyaváltása	K	5.—
<i>Hackenberger</i> Lajos hadnagy halottak napjai koszorú megváltása	K	20.—

Összesen . . . K 1424.11

Harctérre indult géppuskások. *Horkay* Gyula hadnagy egy kézi géppuskás szakasszal ezredünkhez útbaindult; *Visnyai* Zoltán hadnagy szintén egy kézi géppuskás szakasszal indult útb. a 10. honvéd gyalogezredhez. Menetkészen áll *Hendrik* Sándor hadnagy, ki a 313. honvéd gyalogezredhez lesz beosztva. *Föglein* Antal főhadnagy a belgrádi géppuskás tanfolyamra lett vezényelve, mint oktató.

Az ezredkantinban vásárolj,

mert ott kaphatsz:

cukorkát, levélpapírt, tisztálkodó eszközöket, pénztárcát, dohányzó készletet, gyufát, katonai cikkeket, villanylámpát, különféle italokat stb

a legjutányosabb árakon.

GZÁRÁK JÓZSEF

HUNGÁRIA KÁVÉHÁZA

BESZTERCZEBÁNYA.

STEINER és LÖWY

BESZTERCZEBÁNYA

Gyümölcs-likőr lepárlás- és rum-gyár.

Borovicska-, szilvórium-, borseprü- és barackpálinka gyárfőzde.

Megjelent

Körmendy Géza százados
füzete:

Géppuskás- zsebkönyv.

Kapható a szerzőnél
Igló, Géppuskás tan-
folyam.

Összevont tudnivaló géppuskások részére.
Megrendeléseket fiókkiadóhivatalunk szívesen közvetít.

MACHOLDF. KÖNYVNYOMDÁJA, KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSE

BESZTERCZEBÁNYA
BETHLEN GÁBOR U. 18.

TELEFON: NYOMDAI: 68.
KÖNYVKERESKEDÉS: 106.

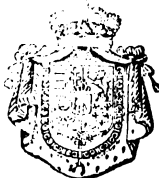
Telefon 67. szám.

Ö. cs. és kir. Fensége József Főherceg
Udvari szállítója.

MULICZKY ISTVÁN

SZIJGYÁRTÓ ÉS NYERGES
BESZTERCZEBÁNYA.

Készít:



Lószerszámokat, nyereg felszereléseket és a hadsereg részére szükséges mindennemű borickeket.

Beszterczebányai

első magyar

gyümölcslepárlás

Likörkülönlegességek és Rumgyár
gőzerőre, Szilvórium-, Törköly-,
Borovicska-, Seprü- és Barack-
főzde, Cognaclepárlás, Gyümölcs-
szörpök és Gyümölcsborsajtoló
hidraulikus üzemmel ajánlja köz-
kedveltségnek örvendő gyártmányait.

HADIEMLEKTÁRGYAK, JELVÉ-
NYEK ÉKSZEREK GYÁRTÁSA ÉS
ELADÁSA

LÖCSEY FERENC és TSA BUDAPEST,
IV. Váci-utca 51. sz.
Számos ezred szállítója; előnyös árak.

FREIWIRTH MÓR

KORONA KÁVÉHÁZA
— ÉS SZÁLLODÁJA
BESZTERCZEBÁNYÁN.

A tizenhatos (16) tiszték találkozó helye.
Kitűnő kiszolgálás. — Esténként cigányzene.

Beszterczebányai Első Magyar
Posztó- és Gyapjuáru-gyár Rész-
vénytársaság Beszterczebányán.

GYÁRT: Egyenruha posztót, szövetet, takarókat, pokrócokat és halinát stb.